

Murat Orkun Selçuk¹*Politik Risk Çalışmaları Merkezi Direktörü*

DEĞERLENDİRME NOTU

HALEP'TE YAŞANANLARIN ARKA PLANI: LİRAMUN'UN ÖNEMİ

Ahmed El Şara başkanlığındaki Suriye Geçiş Hükümeti ile Suriye Demokratik Güçleri (SDG) arasında 6 Ocak 2026'da Halep'in kuzey bölgelerinde başlayan şiddetli çatışmalar, geçici ateşkese rağmen SDG güçleri temizlenene kadar devam edecek gibi görünüyor.

Hükümet güçlerinin SDG'ye bağlı unsurların güvenli bir koridordan geçerek ülkenin kuzeydoğusundaki Kürt bölgelerine geri çekilmeleri şartını içeren ateşkes ilanına olumlu yanıt vermeyen SDG güçlerinin, Eşrefiye ve Şeyh Maksud mahallelerinden çekilmeyi reddettikleri ve çatışmaların tekrar başladığı anlaşıyor.

Bölgedeki gerginliğin ne kadar süreceğini net olarak bilmek şu an itibarıyla pek mümkün değil ancak hükümet açısından bu operasyonun, yapılan analizlerde fazla üstünde durulmayan ancak önemli sebeplerinden biri de Liramun ekonomik bölgesinin güvenliğini sağlamak.

Liramun'daki Ekonomik Faaliyetler

Liramun, daha doğusunda yer alan sanayi bölgesi Şeyh Naccar ile karşılaştırıldığında daha çok küçük ve orta büyüklükteki atölyelerin yer aldığı bir bölge ve Suriye'nin kısa vadede ekonomik anlamda toparlanabilmesi için büyük önemi haiz.

Halihazırda yaklaşık 700 atölyenin faaliyet gösterdiği Liramun, Suriye'deki iç savaş öncesinde 2,000 civarında işletmeye ev sahipliği yapıyordu. O dönemde yaklaşık 40,000 kişi istihdam edilirken şu an bu sayı dörtte birine düşmüş durumda. Halen faaliyette olan birimler de küçük onarım atölyeleri ya da montaj hatlarından oluşuyor. İç savaş

¹<https://www.tepav.org.tr/tr/ekibimiz/s/1504>

Bu çalışmada ifade edilen bulgular, yorumlar, sonuçlar, öneriler ve görüşler tamamen yazarına aittir. TEPAV'ın resmi görüşü değildir. © TEPAV, aksi belirtilmedikçe her hakkı saklıdır.

dönemindeki yağmalamalar nedeniyle büyük çaplı üretim hatlarının önemli bölümü çalışmaz halde.

Sektörel olarak bakıldığında dokuma ve giyim ürünleri (çorap, örgü, hazır giyim) %50 ile Liramun'daki en büyük ağırlığa sahip. Aralarında makine onarımı, yedek parça üretimi ve alüminyum profilin de bulunduğu mühendislik ve metalurji faaliyetleri %20 ile ikinci sırada. Bu sektörleri gıda ambalajlama, plastik ve ilaç üretimi takip ediyor.

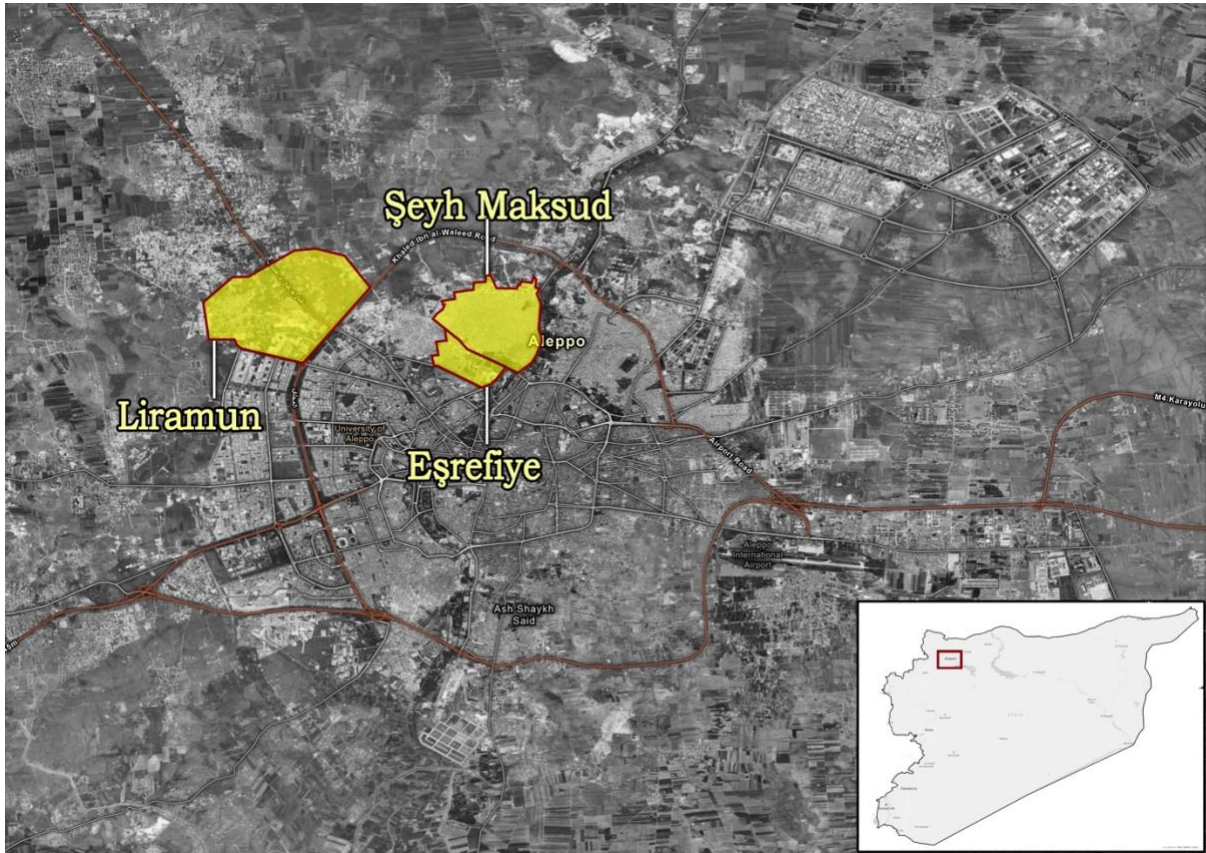
Özellikle “yuvarlak örgü” (circular knitting) konusunda ihtisaslaşan Liramun'daki işletmeler, iç savaş öncesinde aralarında Avrupa ve Körfez Ülkelerinin de bulunduğu birçok ülkeye ihracat yaparken şu an kısıtlı üretimlerini daha ziyade iç pazara yönelik olarak gerçekleştiriyorlar.

Liramun'daki Faaliyetlerin Tekrar Artmasının Önemi

Suriye'de yaklaşık 15 yıldır süren çatışma ortamının ardından, ülkede normalleşme ve istikrara giden yol ekonominin en kısa sürede rehabilite edilmesinden geçiyor. Bunun için de üretim sektörünü harekete geçirecek bir katalizöre ihtiyaç var.

Bu çerçevede Halep, çatışma öncesi dönemde olduğu gibi sonrasında da ekonomi açısından önemli bir rol üstlenecek. Şeyh Naccar endüstriyel şehri büyük bir potansiyele sahip olsa da buranın ekonomik canlanmayı tetikleyecek şekilde hızlıca devreye alınması, henüz tamamlanmayan altyapı ve hizmetler ile yatırımcıların üretime geçiş kararlarının zamana yayılması nedeniyle çok zor.

Şekil – 1: Şeyh Maksud–Eşrefiye–Liramun Bölgeleri, Halep

Bu noktada Liramun öne çıkıyor. Zira KOBİ'ler son derece hızlı bir şekilde yeniden hayata geçirilebilecek türde işletmeler. Aralık 2024'te Beşar Esad rejiminin düşmesi sonrasında Halep'e dönen yaklaşık 142,000 kişiye süratle istihdam sağlayabilecek kapasiteye ulaşabilirler.

Buna ilaveten Liramun'daki uzmanlaşmış örgü sektörü, Suriye içinden sağlanan pamuğun ikincil işlemesi ile son ürüne dönüştürülmesi nedeniyle ekonomiye yüksek katma değer sağlama potansiyeline sahip.

Ayrıca Halep'in kuzeybatısında yer alan Liramun, Bab el Hava (Cilvegözü) ve Bab el Selam'a (Öncüpınar) en yakın sanayi kompleksi olarak, Türkiye'den gelecek hammaddenin işlenip yüksek katma değerli ürün haline dönüştürülerek ihraç edilmesi için son derece uygun bir lokasyondadır.

Halep'teki Operasyonlar ve Liramun

Suriye'nin ekonomik anlamda ayağa kalkmasında önemli paya sahip olabilecek bu potansiyele en büyük engel ise SDG güçlerinin varlığı.

Her ne kadar Liramun, SDG kontrolünde olmasa da, örgütün kontrolünde olan ve tepelik bir bölgede yer alan Şeyh Maksud bölgesi, Liramun ve civarına yönelik keskin nişancı ve taciz atışları nedeniyle üretim faaliyetlerini son derece zorlaştırıyor. Yine aynı nedenle Liramun'a hammadde ulaştırılması ve ürünlerin tesislerden çıkışı neredeyse imkansız hale geliyor. Ayrıca SDG'nin Liramun'da çalışanlara yönelik tehdit ve yıldırma faaliyetleri de ekonomik faaliyeti neredeyse durma noktasına getiriyor. Bu durum, yeni işletmelerin açılmasını ve mevcut işletmelerin kapasite artırma yönünde adım atmasını engelliyor.

Bölgenin güvenlik açısından yüksek risk arz etmesi nedeniyle sigorta şirketlerinin Liramun'daki üretim tesisi ve faaliyetlere ilişkin poliçe sunmamaları da durumu daha da zorlaştırıyor.

Sonuç ve Beklentiler

Liramun'un Suriye'nin hızlı ekonomik rehabilitasyonundaki önemi çok büyük. Bu nedenle Suriye Yönetiminin, bölgedeki SDG faaliyetlerine izin vermemekte kararlı olduğu anlaşılıyor.

Çatışmaların sonlanmasını takiben Yönetim'in ilk etapta, Liramun civarındaki bölgedeki patlayıcı ve mühimmat kalıntılarını temizleyerek bölgeyi güvenli hale getirmesi bekleniyor. Daha sonra Halep Belediyesinin, su, elektrik ve telekomünikasyon hizmetlerini hızlıca başlatmak üzere faaliyete geçmesi beklenebilir.

Güvenlik tehdidinin bitişini müteakip Halep Ticaret ve Sanayi Odası vakit kaybetmeksizin Liramun'daki atölyelerin onarım ihtiyaçlarına eğilecektir. Bunun akabinde Nisan 2026'da Suriye ve Türkiye arasında gerçekleştirilmesi planlanan NASTEX 2026 inisiyatifi ile de Türk makine üreticilerinin Liramun'daki işletmelerin ekipman ihtiyacını karşılamak amacıyla uzlaşi belgeleri imzalaması bekleniyor. SDG kaynaklı tehdidin ortadan kalkmasıyla Liramun'un, yeni dönemde Suriye ekonomisinin harekete geçirici faktörü olma rolünü üstleneceği anlaşılıyor.